

INTERNATIONAL

JOURNAL of HUMAN STUDIES

ULUSLARARASI İNSAN ÇALIŞMALARI DERGİSİ

ISSN: 2636-8641

Cilt/VOLUME 6 Sayı/ISSUE 12 Yıl/YEAR: 2023

Alındı/RECEIVED: 27-08-2023 – Kabul/ACCEPTED: 27-12-2023

Alman Yazılı Basınında Mülteci Olgusu: İnsan Hakları Bağlamında Suriyeli ve Ukraynalı Mülteciler Üzerine Bir Karşılaştırma

The Phenomenon of Asylum Seekers in the German Print Media: A Comparison on Syrian and Ukrainian Refugees in the Context of Human Rights

Abdulkadir SONAKALAN¹

Abstract

Throughout human history, people have been forced to migrate from their native lands to geographies inhabited by different societies due to various reasons. However, those migrating to different regions are perceived differently by the settled individuals in the societies they enter, based on variables like place, time, and their identities. Media platforms play a significant role in shaping these different representations and narratives. Media holds a considerable sway in how society perceives the significance of

Öz

İnsanlık tarihi boyunca insanlar çeşitli sebeplerden dolayı yaşadıkları toprakları bırakıp farklı toplumların yaşadıkları coğrafyalara göç etmek zorunda kalmıştır. Fakat farklı coğrafyalara göçen bu insanlar yer, zaman ve kim oldukları gibi farklı değişkenlere göre gittikleri toplumdaki yerleşik kişiler tarafından farklı algılanabilmektedirler. Bu durumda ortaya çıkan farklı temsil ve söylemlerde medya araçlarının büyük rol oynadığı görülmektedir. Medya, göç ve göçmenlerin toplum açısından ne ifade ettiği

¹ Abdulkadir Sonakalan, Öğretim Görevlisi, Munzur Üniversitesi, Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Programı, Sosyal Hizmetler Bölümü, abdulcadirsonakalan@munzur.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7362-0302

Bu çalışma, 25-27 Ekim 2022 tarihlerinde Mardin Artuklu Üniversitesinde düzenlenen Uluslararası Göç ve Yüksek Öğretimde Göçmenler Kongresi'nde sözlü olarak sunulan aynı başlıklı bildirinin genişletilmiş halidir.

migration and migrants and their potential future impacts. Different perceptual narratives about various migrant groups, particularly through new media channels, can be disseminated, thereby influencing societal perspectives. In this study, the portrayal of Syrian and Ukrainian refugees, who have had to migrate to different countries for similar reasons in the present day, particularly focusing on Germany—one of the countries they heavily migrated to during a one-month period—has been comparatively analyzed using Van Dijk's critical discourse analysis on digital media publications. This study aims to compare how the German media approached and generated discourse on the news concerning these two refugee groups of different backgrounds. Examining the different responses to two recent massive migrations, this research is expected to contribute to filling the gap in the existing literature. As a result of the study, it was concluded that the German media tended to approach Ukrainian refugees with more constructive and positive narratives compared to Syrian refugees.

Keywords: German Print Media, Refugee, Syrian, Ukrainian, Migration

ve gelecekle ilgili etkilerinin algılanması hususunda toplum açısından büyük bir yönlendirici etkiye sahiptir. Bu açıdan çeşitli göçmen grupları hakkında özellikle yeni medya araçları vasıtasıyla farklı algısal söylemler yayılabilmekte ve toplumsal bakış açıları etkilenebilmektedir. Bu çalışma kapsamında, günümüzde benzer nedenlerle kendi topraklarından farklı ülkelere göç etmek zorunda kalan Suriyeli ve Ukraynalı mültecilerin yoğun olarak göç ettikleri dönemlerden bir aylık süre boyunca en çok göç ettikleri ülkelerden biri olan Almanya'nın dijital medya yayınlarına nasıl yansıdığı, Van Dijk'in eleştirel söylem analizi kullanılarak karşılaştırmalı bir şekilde incelenmiştir. Bu doğrultuda Alman basınına farklı yapılarıdaki iki mülteci grubu hakkındaki haberleri ne şekilde ele aldıkları ve ne şekilde söylem ürettiklerini karşılaştırmak bu çalışmanın birincil amacını oluşturmaktadır. Yakın tarihlerde gerçekleşen iki farklı kitlesel göçün karşılanmasındaki farklı tepkileri inceleyen bu çalışmanın, literatürdeki eksikliğin tamamlanmasına katkıda bulunması beklenmektedir. Çalışmanın sonucunda Alman basınına Ukraynalı mültecilere Suriyeli mültecilerden farklı olarak daha yapıcı ve pozitif söylemler ile yaklaşıldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alman Yazılı Basını, Mülteci, Suriyeli, Ukraynalı, Göç

1.Giriş

Mülteciler ve göç günümüzde gelişmekte olan ve gelişmiş devletlerin en önemli sorun ve odak noktalarından birisi haline gelmiştir. Tarih boyunca yaşanan savaşlar, doğal afetler ve önemli birçok sebepten dolayı insanlar buldukları yerleşkeleri terk ederek başka yerlere sığınmak durumunda kalmışlardır. Fakat sığınmacılar her zaman ve her yerde eşit şart ve koşullarla kabul edilmemiştir. Sığınmacıların sığındıkları bölgelerde, sosyal, ekonomik, dini, kültürel ve etnik köken gibi birçok etkene dayanan nedenlerle kendilerine gösterilen muamelenin farklılık göstermesine sebep olabileceği gözlemlenmektedir. Yakın tarihte dünyanın birçok bölgesinde 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanmış en büyük göç hareketleri görülmektedir. Yaşanan göçler sonrası birbirinden farklı kökenli sığınmacıların eşit muamele ile karşılaşmadıklarına dair haberler, TV, radyo, gazete, gibi geleneksel medya araçları ve Twitter, Facebook, Telegram ve Instagram gibi sosyal medya ortamlarında sıklıkla dillendirilmektedir.

Ülke kamuoyları fikirlerinin şekillenmesinde medyanın etkisi oldukça büyüktür. Medya, ürettiği temsiller ve bakış açısını gazete, televizyon haberleri, yeni medya araçları gibi haber kanalları vasıtasıyla insanlara aktarmakta ve belli bir konuda bir fikir yapısının oluşmasına öncülük etmektedir. Demokratik toplumlarda medya, kamuoyunun bilgilendirilmesi, etkilenmesi ve yönlendirilmesinin başlıca araçlarından biridir. Bu anlamda medya gücünü elinde bulduranların toplum üzerinde önemli etkisinin bulunduğunu söylemek mümkündür. Günümüzde medya, özellikle de sosyal medya, internet kaynaklı haber mekanizmaları ile toplumu bilgilendirme rolünün yansıra toplumsal denetleyicilik rolünü de yapmaya başlamıştır (Ünlüer, 2016, ss. 2). Bu anlamda, günümüzde medyanın toplumun algıları üzerinde birçok şekilde etkili olduğu görülmektedir.

Toplumlarda medya, sosyal, ekonomik, kültürel, siyasal ve pek çok konuda toplumsal kodlar geliştirmekte ve söylemler üzerinden toplumdaki "normal" ve "normal olmayan" davranış kalıplarının belirlenmesinde etkili olabilmektedir. Günümüzde özellikle sosyal medya kanalları, toplumların gündemlerine ve yaşanan hadiselerle karşı fikirlerin temsillerinin oluşmasında önemli rol oynamaktadır. Medya bu anlamda toplumda bazı kesimlerin "öteki" olarak ayrışmasına da sebep olabilmektedir. Medyada uzmanca kurgulanan olay örüntüleri ve bazı kesimler üzerinde yapılan olumsuz tasvirler ile toplumun geri kalanını için bir öteki kesimi oluşturulur. Böylece toplumun geri kalanının üzerinde fikir birliğinin sağlandığı algısal bir durum yaratılmış olur. (Gölcü ve Dağlı, 2017, ss. 16-17).

Medya tarafından toplumsal düşünce birliğinin oluşturulduğu ve halkın etkilendiği konulardan biri de mültecilerdir. Günümüzde birçok sebepten uluslararası göç hızlanmış ve mültecilik medyanın birincil konularından biri haline gelmiştir. Özellikle sosyal medya kanalları ve dijital haber kaynakları üzerinden verilen ilgili haberler bazen bilgilendirici, bazen de ötekileştirici

olabilmektedir. Ancak çoğu zaman bu haberlerin, konunun dışarıdan nasıl algılandığından ziyade nasıl algılanmasının istendiği yönünde oluşturulduğu görülmektedir (Ayhan vd., 2018, ss. 193). Bu durum göç ve mültecilik konularında daha dengeli ve adil bir bakış açısının geliştirilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Göç

Kelime anlamı olarak eski Türkçe köç- “kalkıp gitmek, taşınmak” fiilinden dönüştürülen göç, ekonomik, sosyal, politik nedenlerle kişilerin veyahut toplulukların bir ülkeden diğer bir ülkeye veya bir yerleşim yerinden diğer bir yerleşim yerine gitme işine, taşınma, hicret, muhaceret gibi anlamlara gelmektedir (TDK, 2022; Nişanyan, 2022; Kubbealtı Lügatı, 2022). Tarih boyunca insanoğlu, zaman zaman zorunluluktan, zaman zaman da yaşam standartlarını yükseltmek amacıyla, kişisel tatmin, sağlık, eğitim, ulaşım ve iletişim kanallarının sunduğu fırsatlar gibi birçok farklı sebepten dolayı göç etmiştir (Kolukırık, 2009, ss. 2). Bu durum, göçün çok yönlü olarak ele alınması gereken bir olgu olduğunu göstermektedir. Gönüllü veyahut zorunlu yaşanan göçlerin temelinde genellikle daha iyi daha güvenli bir gelecek kaygısı yatmakta ve göç süreci sırasında, fiziksel ve toplumsal çevre değişiklikleri, yeni bir toplumsal ortamın meydana gelmesine neden olmaktadır.

Göç ve değişim, küreselleşmenin yaygın etkilerine rağmen, artan ayrışmalar ve yaşanan sıkıntılar nedeniyle mülteci hareketlerini sürekli bir hal almış ve günümüzün önemli bir sorununu oluşturmuştur. Göç, insanların aidiyet hissini zayıflatan önemli bir faktördür (Ekici ve Tuncel, 2015, ss. 9). Tarihsel olarak süregelen genel görüş ile bir yer değiştirme süreci olarak görülen göç olgusuna farklı anlamlar, nitelikler, kavramlar atfedilmiştir ve yeni anlamlar ve kavramlar atfedilmeye devam edilmektedir (Sayın vd., 2016, ss. 2). Günümüzde göç hareketleri, belirli yönleri olmayan ve tüm dünyayı içine alan insan hareketleri olarak yorumlanabilir.

Uluslararası Göç

Göç, bireysel ya da farklı büyüklükteki gruplar halinde ülke içinde gerçekleşebilirken aynı zamanda uluslararası olarak da gerçekleşebilmektedir. İnsanların ve grupların başlıca göç nedenleri araştırıldığında özellikle, siyasi nedenler, mübadeleler, küresel iklim değişikliğinin sebep olduğu nedenler, savaşlar, ekonomik nedenler, sağlık nedenleri, eğitim ve birçok imkân dolayısı ile yapılan beyin göçleri ve emeklilik sonrası yaşanan yer değişimleri gibi birçok farklı nedenden dolayı uluslararası insan göçlerinin yaşandığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda dünya üzerinde birçok ülkede yaşanan iç karışıklık ve savaş sonrası insanların güvenli ve daha iyi hayat standartları sunan ülkelere kitleler halinde göç ettikleri görülmektedir. Savaş ve kanlı iç çatışmalardan kaçan insanlar kendi yurtlarındaki belirsiz durumlardan dolayı gittikleri ülkelerde kalıcı olup olmayacakları konusunda kararsız kalabilmekte ve bu durum uyum sorunlarına ortaya çıkarabilmektedir. Ayrıca göçmenler ve göç edilen ülkenin halkları arasındaki kültürel farklar

bazen uyumsuzluğa dolayısıyla bazı olumsuzluklara da neden olabilmektedir. Bu tarz durumlar göç edilen ülkede sosyal, ekonomik, kültürel ve birçok açıdan sorunlar ortaya çıkarabilmektedir (Aksoy, 2012, ss. 293-295).

İnsanların birçok farklı nedenlerden dolayı mevcut yaşadıkları ülkelerden başka ülkelere göçmelerinin göç veren (kaynak) ülkeler, ev sahibi (hedef) ülkeler ve bu göç sürecindeki transit ülkeler için çeşitli sonuçları bulunmaktadır (Ünsal, 2019, ss. 55). Uluslararası göçün birçok olumsuz sonucunun yanında göç edilen ev sahibi ülke için bazı olumlu yanlarının bulunduğunu da söylemek mümkündür. Özellikle gelişmiş devletler, yaşanan işgücü eksikliklerinden dolayı göçmenlere ihtiyaç duymaktadırlar. Çok az emek ve para harcayarak kazanılan bu hazır iş gücü, kendi vatandaşlarına nispeten daha düşük ücretlere çalışmakta bu durum da bu ülkeler için finansal bir avantaj oluşturmaktadır. Ayrıca gelişmiş devletlerde yaşanan nüfus kayıpları ve mevcut nüfusun da günden güne yaşlanması uzun vadede ülkeler için sosyal güvenlik sistemlerinde olumsuz sonuçlar getirebilmektedir. İşte bu nedenden çoğunlukla genç ve orta yaşlı kesimlerden oluşan göçmen gruplarının ülkeye kazandırılması bu devletlerin sistemlerini koruyabilmesi için önemli olabilmektedir. Göçmenler, ülkenin sosyal yapısına entegre edilmeye çalışılırken, belirli uygulamaların göçmenleri asimile etmek amacıyla kullanıldığı eleştirileri bazı kesimlerce dile getirilmektedir. (Yılmaz, 2014, ss. 1695). Sonuç olarak, göçmen politikalarının adil ve entegrasyon odaklı bir şekilde yönetilmesi önemlidir denilebilir.

İnsan Hakları Bağlamında Mültecilik

II. Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle yoğun bir şekilde kullanılan sığınmacı ve mülteci kavramlarının bu süreçten sonra özgürlüklerin ve insan haklarının korunması bağlamında daha yoğun bir şekilde tartışıldığı görülmektedir. Avrupa insan hakları sözleşmesinde insanların ırkları, dinleri, tabiiyetleri, birtakım toplumsal gruplara mensubiyetleri ya da siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktukları için vatandaşı oldukları ülkenin dışında bulunan ve ülkesinin korumasından faydalanamayan veya bahis mevzuu korku sebebiyle yararlanmak istemeyen kişiler mülteci statüsüne girmektedir (Güner, 2016, ss. 207).

Mültecilerin sığındıkları ülkelerde temel insani ihtiyaçlar olan sağlık, eğitim, barınma, gıda, güvenlik, çalışabilme gibi haklara sahip olabilmeleri önemlidir (Bozbeyoğlu, 2015, ss. 76). Bu açıdan uluslararası arenada mültecilerin temel insan haklarının muhafaza edilebilmesi için birçok sözleşme ve anlaşma ile birçok hak verilmiştir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (Madde 14), her insanın başka ülkelerden sığınma talep edebilme ve sığınabilme hakkının olduğunu belirtmektedir. 1951 Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin BM Sözleşmesi (ve 1967 Protokolü), mülteci kişilerin zulüm görebilme tehlikesi altına girebilecekleri ülkelere geri gönderilmelerini yasaklamaktadır. İnsanların birlikte yaşam sürmeye başlamaları; şiddet, zulüm, ayrımcılık ve baskı benzeri kavramları da beraberinde getirebilmektedir. Bahse konu kavramların toplumsal

yaşamdaki varlığı da bu kavramlara maruz kalan toplulukların yer değiştirmelerindeki sorunların, uluslararası arenada yeniden ele alınmasını gerektirmiştir (Ergüven ve Özturanlı, 2013, ss. 1007). Küresel olarak bir sorun olarak mülteciliğin insanlar ve göçülen ülkeler açısından yol açtığı sonuçlar için etkili formüller araştırılmaktadır. Bazı taraflar mülteciler için hizmet veren sivil toplum kuruluşları ile daha yakın bir iş birliğiyle çalışmanın önemine vurgu yaparken, bazı taraflar ise uluslararası mevzuat boşluklarına ve bu konuda daha kapsamlı çalışmaların yapılmasına dikkat çekmektedir. Çünkü mülteciliğinin anlaşılması ve çözümü için çok kapsamlı bir analiz gerekmektedir. Özellikle, mültecilik sorununun oluşturduğu büyük ölçekli etkiler, dar bir perspektifle ele alınamayacak kadar karmaşıktır.

Göç ve sosyal dışlanma.

Sivil, siyasal, ekonomik, kültürel ve sosyal olarak vatandaşlık hakları hususunda mahrum kalabilme hali olarak tanımlanabilen ve toplumsal birçok alanında karşılaşılabilen sosyal dışlanma olgusu, sosyal ilişkilere ve bu ilişkilere eşit bir şekilde katılımın adil şekilde gerçekleşmemesi/gerçekleşmemesi halini ifade etmektedir (Topgöl, 2016, ss. 270; Kocabaş ve Özdemir, 2018, ss. 353). Bir çeşit sosyal engellilik hali olarak da ifade edilebilecek sosyal dışlanma hali başta istihdam olmak üzere toplumda birçok anlamda sosyal dezavantajlı kesimleri ortaya çıkarabilmektedir. Bu anlamda sosyal dışlanmaya en çok maruz kalan kesimlerden birisi de sınırlı vatandaşlık haklarından dolayı bir takım hak ve hizmetlere kısıtlı erişim sağlayabilen göçmenlerdir. Bu sınırlıklar ekonomik olabildiği gibi siyasi katılım, kültürel faaliyet, sosyal hayat, eğitim, hukuk ve sağlık gibi hassas alanlarda da olabilmektedir. Göçmenler buldukları yerlerde dinleri, cinsiyetleri, mezhepleri, dünya görüşleri ekonomik ve sosyal yapıları, etnik kökenleri, ten renkleri ve hatta tarihi ilişkileri gibi birçok farklı sebepten dolayı çok boyutlu olarak sosyal dışlanmaya maruz kalabilmektedirler. Bauman'a göre (2019), göçmenler, kimi zamanlar buldukları ülkelerde bazı problemlerin merkezinde düşünülmekte ve yerleşik insanlar tarafından kimi zaman buldukları konumları hak etmemiş ve yerleşik düzen için bir tehdit unsuru "istilacılar" ve "işgalciler" olarak görülebilmekte ve bu önyargılar sosyal dışlanmaya neden olabilmektedir (Küçükşen, 2017, ss. 2402). Sosyal dışlanma ile göçmenlere yönelik bir takım insan hakları ihlalleri ortaya çıkmaktadır.

Haber Öznesi Olarak Mülteciler

Medyanın sığınmacı ve mülteciler hususunda yüklenmiş olduğu görevin kamuoyu oluşturma hususunda oldukça önemli olduğu söylenebilir. Olumlu dil kullanılmamış olan yayınlar, gelecekteki muhtemel mülteci politikalarının etkililiğini belirleme hususunda belirleyici bir role sahip olacaktır. Hususen günümüz medyasında mülteciler hakkında yer alan; korku ve ön yargı oluşturan, yabancı düşmanlığına neden olan, yalnızca şüphe ve söylentilere dayanan olumsuz içerikli haber yayınların tekrardan değerlendirilmesi gerekmektedir. Mültecileri suçlayıcı yargılar yerine, bu insanların ülkelerinden neden göç ettikleri, bu süreç içerisinde ne tür sorunlar

yaşadıkları ve vardıkları yerlerde var olma gayretlerini içinde bulunduran temaların kamuoyu nezdinde gündemde tutulması hem toplum hem de mülteciler açısından daha insani olarak bir politika oluşturulabilmesi açısından benimsenmesi gereken bir adımdır. (Kolukırık, 2009, ss. 6).

Medyanın mülteciler ile ilgili yaptığı haberlerde kullanmış olduğu dil ve yaklaşımla bu haberlerin hazırlanış sürecindeki kullanılmış olan söylem şekilleri, egemen bir anlatıma dönüştürülerek insanlar tarafından genel olarak benimsenen yaygın bir anlatıya dönüşmektedir. Günümüzde medyanın günümüzde hâkim olan okuma ve algılama şekillerini yeniden ele aldığı ve inşa ettiği görülmektedir. Bu sebepten medyanın söylem yapısının ve temsillerin ortaya koymuş olduğu olguların gelecekte toplumsal bir gerçekliğe dönüşebileceği gözlemlenmektedir (Keskin ve Göker, 2015, ss. 254). Bu bağlamda, Van Dijk'in (1993) vurguladığı gibi, dilin seçimi ve yapısal öğeler, haberin toplumun bilişsel yapılarını nasıl etkilediğini anlamamıza yardımcı olabilir.

Medya, günümüzde birçok mecraaya yayılarak kendine daha geniş kitlelere farklı platformlar aracılığı ile ulaşabilme imkânı bulmuştur. İnternetin kullanım alanlarının genişlemesi ve kullanıcılarının sayılarının günden güne artmasına paralel olarak geleneksel yazılı ve basılı medya kanalları, yerini internet tabanlı olan ve elektronik cihazlar ile takip edilen internet haberciliği ve sosyal medyaya bırakmaya başladığından bahsedebiliriz. Sosyal medya, geleneksel medyanın aksine web 2.0 sonrası internetin karşılıklı olarak etkileşimciliğine olanak sağlaması ile kullanıcılar gündemi etkileyebilmekte ve haber sürecine katılabilmektedir. Bu durumun kullanıcıların da haber sürecine katılarak haber kaynaklarını çeşitlendirerek farklı noktalardan bakış sunulabilmesinin yanı sıra haberlerin bazı kişi veya gruplarca manipüle edilebilmesini netice verebilecek olumlu ve olumsuz bazı neticeleri de olabilmektedir. Özellikle son yıllarda artan mülteci dalgalarında sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımların göçmenler hakkında göçülen ülke vatandaşlarında algısal değişimlere neden olabildiği görülebilmektedir.

Medyadaki mültecilerle ilgili yapılan yayınlar incelenirken, bilimsel eleştirilerin bireysel ve tesadüfi olmaktan ziyade normatif ve sistemli veri analizlerine dayanması gereklidir. Bu tür analizlerden en çok bilinenlerden ve sıkça kullanılanlardan biri olan Van Dijk'in eleştirel söylem analizi, olayları, metinleri ve sosyal olayları disiplinler arası bir bakış açısıyla değerlendirir. Van Dijk'e (1993) göre, eğer göçmenler, mülteciler ve (diğer) azınlıklar önyargı, ayrımcılık ve ırkçılıkla karşı karşıyaysa, bilim insanlarının 'tarafsız' bir konumu olamaz ve bu konuda duyarlı çalışmalar yürütmeleri gerekmektedir (s. 253).

Yöntem

Bu çalışmanın kapsamını savaş nedeniyle kitlesel olarak göç etmek durumunda kalan iki farklı grup olan Suriyeli ve Ukraynalı mülteciler adına Alman dijital basınında yayınlanan internet haberleri oluşturmaktadır. Çalışmada Alman basını üzerinden bir değerlendirme yapılması

tercihinin başlıca sebebi, her iki mülteci grubunun da göç konusunda tercih ettikleri başlıca ülkelerden birisi olmasıdır. Araştırmada Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesinden faydalanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesinin ana nedeni mültecilerin haberlerde ne şekilde algılandığının anlaşılması konusunda uygun olduğudur. Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi, haber metinlerinde gizli ideolojik öğelerin belirli dil yapıları içinde konulduğunu ve bunun ancak eleştirel bir analizle açığa çıkarılabileceğini belirtmektedir. Bu yöntem, haber metinlerinin içerdiği ideolojik öğelerin nasıl yeniden üretildiğini ve taraflılığın nasıl oluşturulduğunu daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır (Günay, 2022, ss. 48). Van Dijk'a göre söylemler, çok boyutlu bir fenomendirler. Söylemler, bir metinden daha fazlasını temsil edebilmektedir ve bir eylemi, toplumsal etkileşimi, zihinsel temsili, kültürel bir öğeyi veya daha fazlasını içerebilirler. Bu açıdan değerlendirildiğinde söylemlerin altında büyük anlamların yattığı söylenebilir. Eleştirel söylem çözümlemesinde esas olarak toplumsal sorunlara odaklanma, eleştirel bir yaklaşım benimseme ve farklı disiplinlerle iş birliği yapma gibi temel amaçlar vardır (Şah, 2020, ss. 216-229).

Çalışmanın evrenini iki grup için ayrı ayrı olacak şekilde göç dalgasının yoğun yaşandığı ilk zamanlardaki bir aylık zaman diliminde yayımlanan dijital haberler oluşturmaktadır. Bu bağlamda Suriyeli mülteciler için tarih aralığı olarak Türkiye'nin Avrupa sınırlarını açmasına müteakip yaşanan toplu göç dalgasının yaşandığı 28.02.2020 ile 28.03.2020 tarihleri arasında, Ukraynalı mülteciler için ise Rusya'nın Ukrayna devletine karşı savaş başlattığı ve akabinde toplu göçlerin yaşanmaya başladığı 24.02.2022 ile 24.03.2022 tarihleri arasında yayımlanan haberler seçilmiştir. Çalışmanın örneklemini ise basit rastgele örnekleme yöntemi ile her mülteci grubuna ait yapılmış 10 haber seçilerek toplamda 20 haber oluşturmaktadır. Ukraynalı mülteciler hakkında yapılan haberler, U1, U2, ...U10 ve Suriyeli mülteciler hakkında yapılan haberler, S1, S2, ... S10 şeklinde kodlanmıştır. Seçilen haberlerin söylemsel analizleri Van Dijk'in makro yapı kategorisi kapsamında haber başlıkları, haber girişleri ve haberin ana olayları bölümleri karşılaştırılarak incelenmeye çalışılacaktır.

Bulgular

Haber Başlıkları.

Haber başlıkları, haberin içeriğini ve ana konusunu birkaç cümle ile özetleyen ve okuyucuda içeriğin okunmaya değer olup olmadığı konusunda fikir veren haberlerin ilk bölümüdür. Bu bölümde mümkün olduğunca en az kelime kullanılarak en can alıcı şekilde okurun dikkatlerini habere toplayarak okuyucunun ilgisi çekilmeye çalışılır (Çelik ve Nezir Köse, 2021, ss. 3441). Tercih edilen haberler, Almanya'da sadece belli siyasi görüşlere yakın olanlardan değil, aksine genel düşünceleri yansıtmak amacıyla her türlü fikre sahip ve bu konuyu haberleştiren medya kaynaklarından alınmıştır. Deutsche Welle (DW) gibi hükümet tarafından ekonomik olarak finanse edilen haber kuruluşlarının yanında özel yapıya sahip Der Spiegel gibi daha muhalif bir

çizgi taşıyan haber yayın organlarına da yer verilmiştir. Tercih edilen yayın organlarının bazıları yalnızca internet aracılığıyla haber yapmakta iken bazı yayın organlarının da internet kanalı yanında basılı gazetecilik ve dergi hizmetlerini de vermiş olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Suriyeli Mülteciler Hakkında Yapılan Haber Başlıkları ve Yayımların Tarihleri

S1	Türkiye krizi: Suriyeli doktor dramatik durumu anlatıyor: "toplu infaz yasağı" (08.03.2020)
S2	Mülteciler sınır çitini yıkmakta başarısız oldu. (18.03.2020)
S3	Gözlerini felakete aç. (04.03.2020)
S4	Merkel: "2020, 2015 değil" (09.03.2020)
S5	2015 mülteci krizinden bu yana neler değişti? (03.03.2020)
S6	İnsanların neredeyse yarısı mültecileri geri çevirmekten yana. (05.03.2020)
S7	Yunan polisi mültecilere biber gazı sıktı. (28.02.2020)
S8	Avrupa'nın savaşı. (02.03.2020)
S9	Yunanistan Türkiye sınırındaki mülteciler: "Avrupa başarısız oldu" (04.03.2020)
S10	Mülteci dramından sorumluyuz ve tahammül etmemiz gerekir. (03.03.2020)

Yukarıda verilen haber başlıklarında görüldüğü üzere, haber başlıklarında genellikle üst ve alt başlıkların daha az bulunduğu ve çoğunlukla sadece ana başlıktan oluştuğu görülmektedir. Haber başlıklarında genel olarak mülteci krizi ile ilgili yer, mekân ve zaman gibi bilgiler eksik bir şekilde verilerek okuyucularda merak uyandırarak çarpıcı ifadeler kullanılmıştır. Bu şekilde okuyucuların haber içeriğine bakmalarını sağlanmaya çalışılmıştır. Haber başlıklarında mültecilere karşı korku ve endişe oluşturacak bir ifade yapısının bulunduğu ve karamsar bir tablonun çizildiği görülmektedir. Haber başlıklarında mülteciler hakkında "kaçak", "istenmeyen kişi", "ülkelerine zorla giren kişi" gibi olumsuz bir imaj çizildiği görülmüştür. Bu durum, mültecilerin algısını etkileyebilir ve onlara yönelik toplumsal tutumları şekillendirebilir. Van Dijk'in vurguladığı gibi, haber başlıklarındaki bu tür dil ve yapısal öğeler, toplumsal algıların oluşumunda etkili olabilir ve belirli bir bakış açısını destekleyebilmektedir. Bu noktada, haber başlıklarının mültecilerle ilgili olumsuz bir imajı nasıl pekiştirdiği ve toplumsal tutumları nasıl etkileyebileceği önemli bir inceleme konusu olabilir.

Tablo 2. Ukraynalı Mülteciler Hakkında Yapılan Haber Başlıkları ve Yayımların Tarihleri

U1	Ukrayna'daki Göçmenler: Sınırdaki Ayrımcılık (18.03.2022)
U2	Baerbock: "Ukrayna'dan gelen göçmenleri kabul edeceğiz" (28.02.2022)
U3	Konsey kararı: Ukrayna'dan gelen mülteciler için hızlı koruma (03.03.2022)
U4	Ukraynalılar Polonya'da açık kollarla karşılandı. (18.03.2022)
U5	Almanya'da mülteci sayısı artıyor. (09.03.2022)
U6	Avrupa Birliği Ukrayna'dan sınırsız mülteci kabul edecek (27.02.2022)
U7	AB, Ukraynalı mültecilerin toplu akınını hazırlıyor (28.02.2022)
U8	Ukrayna'da savaş: Almanya'ya yaklaşık 147 bin mülteci geldi. (28.02.2022)
U9	Ukrayna'da Savaş: Mülteciler tıbbi koruma almalı. (03.03.2022)
U10	Ukraynalılar Suriyelilerden daha mı hoş karşılanıyor? Doğulu "mültecileri reddedenler" şimdi mültecilere yardımcı oluyorlar. (16.03.2022)

Yukarıdaki haber başlıklarındaki haberlerin yarısının üst başlık ve alt başlık şeklinde diğer yarısının da tek parça ana haber şeklinde verilmiş olduğu görülmektedir. Haber başlıklarında savaştan kaçan mülteciler için hızlı bir hazırlık safhası süreci ile hoş karşılandıkları görülmektedir. Ayrıca haber başlıklarında daha önce gelen ve hoş karşılanmayan bazı mülteci gruplarına kıyasen Ukraynalı mültecilere karşı daha olumlu bir bakış açısı olduğu anlaşılmaktadır.

Haber Spotları.

Haberlerin bu bölümü haberin geneli hakkında bir özet niteliğinde olduğu için okuyucuları etkilemeye ve haberi okutmaya çalıştıkları bölümdür (Ayhan vd., 2018, ss. 194). Haberler için spotlar yüksek önem arz etmektedirler. Bu açıdan spotların düzgün olmaları, net olmaları ve en küçük yanlışın yapılmaması gereklidir (Haksever, 2017, ss. 266).

Tablo 3. Suriyeli Mülteciler Hakkında Yapılan Haberlerin Spot Bölümleri

S1	Suriye'deki kötüleşen durum göz önüne alındığında, yeni bir sığınma krizi kapıda. Binlerce mülteci Türkiye-Yunanistan sınırını geçmeye çalışıyor. Şimdi durum yeniden tırmandı. (08.03.2020)
S2	Göçmenler, Türkiye-Yunanistan sınırını göz yaşartıcı gaz ve taşlarla geçmeye çalıştı. Merkel ve Macron daha önce Türkiye'ye daha fazla yardım sözü vermişti. (18.03.2020)
S3	AB, 2015 krizinden hiçbir şey öğrenmedi şimdi bunun bedelini ödüyor. İltica ve mülteci politikası açısından, o zamandan daha kötü bir durumda. (04.03.2020)
S4	Şansölye, Almanya'daki göç durumunu 2015'tekiyle karşılaştırmak istemiyor. (09.03.2020)

S5	2015'teki kitlesel göçün sonuçları Almanya'yı hala meşgul ediyor. Şimdi yeni bir mülteci krizi kapıda olabilir. O zamandan beri ne değişti? (03.03.2020)
S6	Fikir araştırma enstitüsü Insa, "Cicero" için özel bir ankette, AB'nin Türkiye- Yunanistan sınırındaki durumu nasıl ele alması gerektiğini sordu. Almanların yüzde 49'u mültecilerin girişine izin verilmemesini istiyor. (05.03.2020)
S7	İstanbul'da 27 yaşındaki Anas gibi Suriyeliler, Avrupa Birliği'nin dış sınırına giden otobüslere biniyor. Yunanistan ve Bulgaristan sınır güvenliğini artırıyor. (28.02.2020)
S8	Mülteciler arkalarında ölüm, önlerinde dikenli teller ile Türkiye sınırında duracaklar. Avrupa bu görüntülere tahammül etmemelidir. AB bir an önce müdahale etmeli. (02.03.2020)
S9	Filozof Stefan Gosepath, Yunanistan-Türkiye sınırının önündeki mültecilerin durumundan kısmen sorumluyuz, diyor. Ahlaki açıdan Almanya olarak bizler yardım etmek zorundayız: "Başkalarının daha yakın olduğunu düşünmemiz bizi rahatlatmıyor." (04.03.2020)
S10	Türkiye-Yunanistan sınırında durum tırmanıyor: binlerce mülteci Avrupa'ya gitmek istiyor. Peki ya Avrupa Birliği? Mülteci sorunu yeniden kriz içinde yoğunlaşmasına rağmen akla sadece tecrit geliyor. Cahil ve sert yürekli. Çünkü Avrupa kendini bu çıkmaza soktu. (03.03.2020)

Haber spotunda çoğunlukla başlıkta verilen haberin içeriğinin özetlenmiş olduğu görülmektedir. Haber girişleri olarak da bilinen bu bölümde Suriyeli mültecilerin yoğun bir şekilde Avrupa Birliği sınırlarına doğru yöneldikleri ve bu mültecilerin sınırlardan içeri girmemeleri için sınır devletlerinin sert müdahalelerde buldukları ve önlemlerin sıkılaştırıldığı belirtilmiştir. Spotlarda 5N1K (Ne, Nerede, Ne Zaman, Nasıl, Neden, Kim) tekniği açısından içerik bilgilerine genellikle yer verildiği gözlemlenmektedir. Haber girişlerinden mültecilerin "engellenmesi gereken kişiler" ve "sorun" olarak ele alındıkları görülmektedir. Ayrıca haberlerde yakın geçmişte yaşanan benzer olaylara da vurgu yapılmıştır.

Tablo 4. Ukraynalı Mülteciler Hakkında Yapılan Haberlerin Spot Bölümleri

U1	Savaştan kaçarken diğer ülkelerden gelen insanlar, ülkeyi terk etmeye çalışırken büyük sorunlarla karşılaşır. Ayrımcılık ve ırkçılık onların durumunu daha da kötüleştiriyor. (18.03.2022)
U2	Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock, Ukrayna'dan gelen tüm Sığınmacıları Avrupa Birliği'ne kabul edeceğini açıkladı. Putin'in nükleer silah tehdidini eleştirdi. Ukrayna'nın Avrupa Birliği'ne katılımı konusunda çekinceleri var. (28.02.2022)
U3	03 Mart'ta Avrupa İçişleri Bakanları Ukrayna'dan gelen mültecilere özel koruma statüsü vermeye karar verdiler. İltica prosedüründen geçmek zorunda değiller ve koruma üç yıla kadar geçerli olabilir. (03.03.2022)
U4	Polonya'daki her Ukraynalı mülteci iş piyasasına, sağlık ve sosyal sisteme erişebiliyor. Kayıt bürolarının önünde uzun kuyruklar bekliyor. Göçmenlerin geleceği belirsiz. (18.03.2022)
U5	Giderek daha fazla insan Ukrayna'dan Almanya'ya kaçıyor. Tam olarak kaç kişi olduğu belli değil Avrupa Birliği'nin iç sınırlarında herhangi bir kontrol yok. Halkın kabulünü koordine etmek için Belediyeler bir zirve talep ediyor. (09.03.2022)
U6	AB, Ukrayna'dan gelen tüm savaş mültecilerinin kabul edileceğine söz veriyor. Hepsi mi? Sadece Ukraynalılar mı? AB, Polonya'ya gitmek isteyen Kievli Afrikalı öğrencilerin de dahil olduğunu açıklıyor. (27.02.2022)
U7	Ukraynalılar savaştan kaçmaya çalışırken, AB milyonlarca mültecinin gelişine hazırlanıyor. Bu yeni göç dalgasından en çok etkilenen ülkelerden biri de Ukrayna sınırındaki Romanya. (28.02.2022)
U8	Ukrayna'dan gelen mülteci sayısı hızla artıyor. Polonya'da yaklaşık 1,8 milyon kişi kaydedildi. Bunların kaç tanesinin daha ileri gittiği bilinmiyor. (14.03.2022)
U9	Rusya'nın işgalinden sonra bir milyon Ukraynalı kaçıyor. Sağlık sigortası şirketleri de Almanya'ya girişte yardımcı olmak istiyor. (03.03.2022)
U10	Milyonlarca insan savaştan önce Ukrayna'dan kaçtı, bunların çoğu Polonya, Çek Cumhuriyeti, Romanya, Macaristan veya Slovakya'ya. Orada, eski kota karşıtları arasında, mülteciler yardım etmek için büyük bir istek duyuyorlar. Bu birçok kişiyi şaşırtıyor. Ne değişti? (16.03.2022)

Haber spotlarının içeriklerinin 5N1K tekniği açısından incelendiğinde genel olarak bilgilerin verildiği söylenebilir. Haber girişlerinde Suriyeli mülteciler hakkında yapılan haberlerin aksine daha “bütünleştirici” ve “koruyucu” bir yaklaşım sergilendiği görülmektedir. Cümlelerde Ukraynalı mültecilerin mağduriyetleri karşısında ülke ve kurumların seferberliği ön plana çıkmaktadır. Ayrıca kamuoyunda “mülteci karşıtı” bazı devletlerin Ukraynalı mültecilere kucak açtığı ve Ukraynalı

mülteciler için diğer mülteci gruplarının aksine birçok sosyal, ekonomik ve sosyal güvenlik gibi alanlarda ayrıcalıklı muameleler ile karşılaştıkları belirtilmiştir.

Olayın Ana Sunumu.

Olayın ana sunumunun bulunduğu bu kısım habere konu olan olayın sunulmuş olduğu yerdir. Olayın ana bölümünün sunulduğu kısım genellikle haberlerin üst tarafları olan giriş bölümlerinde verilmektedir (Ayhan vd., 2018, ss. 195).

Tablo 5. Suriyeli Mülteciler Hakkında Yapılan Haberlerin Ana Sunumu

S1	AB'nin Türkiye ile olan dış sınırındaki durum doruğa çıkıyor. Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa Birliği'ni mülteci anlaşmasını feshetmekle tehdit etti. On binlerce mülteci AB'ye girmeye çalışıyor. (08.03.2020)
S2	Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın şubat ayı sonunda AB ile Türkiye arasındaki mülteci anlaşmasını askıya almasının ardından, Yunanistan Türkiye sınırında göçmenlerin Yunanistan'a ve dolayısıyla AB'ye geçmeye çalıştığı tekrarlanan şiddet olayları yaşandı. Salı günü, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Şansölye Angela Merkel, Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin bakımı için AB fonlarını artırmak için Erdoğan ile bir video zirvesinde anlaştılar. (18.03.2020)
S3	Avrupa Birliği arka arkaya ikinci kez uyarı işaretlerini görmezden geldi ve iltica ve mülteci politikasını krize batmış buldu. Suriye, Afganistan ve Irak'taki savaşların çok sayıda mülteciyi Avrupa'ya süreceğinin bir süredir açık olduğu 2015 deneyiminden ders çıkaramadı. Ancak, ilk ev sahibi ülkeler hiçbir destek alamadı, bu da durumu daha da kötüleştirdi. Dublin sistemi altında aşırı yüklenen AB sınır devletleriyle yetersiz dayanışma ve sorumluluk paylaşımının, İtalya ve Yunanistan'ın kabul merkezlerinde bir insan hakları acil durumu yaratacağı uzun zamandır açıktı. (04.03.2020)
S4	Şansölye Angela Merkel, Türk Yunan sınırındaki göçmen akınının yeniden Almanya'da çok yüksek sayıda mülteciye yol açabileceği yönündeki korkulara karşı çıktı. Merkel pazartesi günü Berlin'deki bir Alman- Yunan ekonomik forumunda "2020, 2015 değil" dedi. Vatandaşlar, politikacıların göçü yönetmesini, kontrol etmesini ve azaltmasını bekleyebilir. Şansölye, bu amacı göz önünde bulundurarak, son beş yıl içinde birçok görüşme gerçekleştirdiğini ve mevcut durumda da bu görüşmeleri yürüttüğünü söyledi. (09.03.2020)
S5	AB, dağıtım konusunda da ilerleme kaydedilmediği için sınırların korunmasına ve sığınmacılara karşı kısıtlayıcı tedbirlere odaklandı. O zamanlar birçok insanı Orta Avrupa'ya getiren Balkan rotası, özellikle kaçakçılara fazla parası olmayan göçmenler için daha az geçirgen hale geldi. Macaristan, Sırbistan sınırını metal bir çitle tamamen kapattı. Hırvat sınır polisi, düzensiz sınır ötesi yolcuları Bosna'ya geri gönderiyor. Bulgaristan'ın Türkiye ile olan

	tüm yeşil sınırı, şu anda 2015 mülteci krizine kıyasla termal kameralı tel çitlerle çok daha iyi korunuyor. (03.03.2020)
S6	Fikir araştırma enstitüsü Insa, "Cicero" adına internet üzerinden 2.092 kişiye AB'nin mültecileri kabul edip etmediklerini sordu. Ankete katılanların yüzde 49'u buna karşı, yüzde 31'i mültecilerin istekli AB ülkelerine dağıtılmasından yana. Mültecilerin ne kabul ne de reddedilmesinin doğru olmadığını düşünenlerin oranı yüzde yedi iken, soruya katılımcıların yüzde dokuzu "bilmiyorum" cevabını verdi. (05.03.2020)
S7	Yunan devlet televizyonu (ERT), Kastanies/Pazarkule sınır kapısının Türk tarafında bekleyen insanların görüntülerini gösterdi. Bazı Mülteciler sınırı geçmeye çalışırken, polis biber gazı ve göz yaşartıcı gaz kullandı. Bulgaristan da sınır güvenliğini artırdı. Yerel muhabirler, Yunan tarafında çok sayıda polis, sınır muhafızı ve askerini toplandığını bildirdi. (28.02.2020)
S8	2015 yılında mülteci krizinin başlamasından bu yana, özellikle Avrupa ve Almanya, göç dramını kendi kapılarına kadar hafifletmek için büyük miktarda siyasi enerji ve para harcadı. Şimdi zorluklar ortadan kalkmış gibi görünüyor. Suriye'deki savaş yoğunlaşıyor ve savaş ağalarının sivillerin ölüm korkusunu kendi çıkarları için kullanma istekleri acımasız. (02.03.2020)
S9	Michael Köhler: Federal İçişleri Bakanı Seehofer, yasadışı yollardan Alman sınırına ilerleyen mültecilerin reddedilmesi lehinde konuştu. AB Komisyonu Başkanı von der Leyen ve Yunanistan Başbakanı Miçotakis, birleşeceklerine söz verdiler. Sınır koruma örgütü Frontex için personel ve teçhizat sözü verildi. Ankara, jeopolitik hedeflere ulaşmak için insanları sömürmek istiyor ve batıya sınırlarını açtı. Erdoğan'ın AB'ye şantaj yapmak istediği söyleniyor. Bu siyasi tartışmada insanların kaderi ters düşüyor. (04.03.2020)
S10	Binlerce kişi Türkiye'den AB'ye girmeye çalışıyor. Avrupa Birliği nasıl tepki veriyor? Sadece tecrit yoluyla. Yunan sınır Muhafızları kısmen aşırı şiddet kullanarak sığınmacıların yolunu kapatıyor. Yunan yetkililere göre 9 bin 600 kişi göz yaşartıcı gaz ve uyarı ateşiyle sınır dışı edildi. Otomatik SMS mesajları ile sınıra yaklaşan göçmenler uyarıldı. Ege kıyılarındaki devriyeler, insanların AB topraklarına girmesini engelliyor. Ve Brüksel'den sert çizgiye destek geliyor. Avrupa Birliği, Yunanistan sınırına takviye kuvvet gönderdi. Türkiye ile tüm AB sınırları için Alarm seviyesi "yüksek" seviyeye yükseltildi. (03.03.2020)

Suriyeli mülteciler hakkında yapılan haberlerin ana sunumlarında mültecilerin kendileri için kriz olduğu düşüncesi etrafında şekillenen cümlelere rastlanılmaktadır. Haberler incelendiğinde mülteci dalgası konusunda Türkiye'nin müsebbip olarak suçlandığı ve böylece mevcut durum için okuyucuların düşüncelerini etkileyerek bu kişiler üzerinde olumsuz bir algı yönlendirmesinin yapılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu anlamda mültecilerin Türkiye'de tutulmasının gerekliliği ve Avrupa Birliği sınırlarının aşılması için yapılan gayretlerden

bahsedilmiştir. Mültecilerin istenmeyen kişiler ve “istilacı” olarak görüldüğü, bu durumdan dolayı memnuniyetsiz oldukları ve mültecileri engellenebilmesi için Yunanistan başta olmak üzere bölge ülkelerinin almış oldukları sert önlem ve müdahalelerden anlatılmıştır. Ayrıca mülteciler için yürütülen politikaların hem Avrupa Birliği devletleri hem de halklarının çoğunluğu tarafından desteklendiği görülmektedir. Bu açıdan haberlerde mültecilerin olumsuz tasvirler ile Avrupa toplulukları için birçok anlamda bir tehdit unsuru olarak temsillerin oluşturulduğu ve haberlerin bu yönde konumlandırılmaktadır.

Tablo 6. Ukraynalı Mülteciler Hakkında Yapılan Haberlerin Ana Sunumu

U1	Geçtiğimiz birkaç hafta Ukrayna halkı için travmatik geçti. Birleşmiş Milletler raporlarına göre bugüne kadar, 2,8 milyondan fazla kişi Rus bombalamasından kaçtı. Aralarında Afrika, Hindistan ve Arap ülkelerinden gelen öğrenciler gibi dünyanın diğer ülkelerinden gelen ve çeşitli nedenlerle Ukrayna'da kalan birçok kişi var. Ukrayna topraklarına yönelik saldırılar başladığından beri, bu bağlamda sınırlarda artan ayrımcılık ve ırkçılık vakaları bildiriliyor. Yabancı öğrenciler savaştan kaçarken gördükleri saygısız muameleyi anlatıyor: "Bir kabustu", "Yetkililer tarafından ayıklandık", "Siyahi olduğumuz için bizi gönderdiler", "Önce Ukraynalıların geçmesine izin veriliyor, sonra diğerleri. Eşit olmayan muameleleri gördük." (18.03.2022)
U2	Bakan Baerbock, Ukrayna pasaportu olmayanlar da dahil olmak üzere sığınan herkese yardım edileceğini vurguladı. Bunu organize etmek için İsrail gibi ülkelerle veya vatandaşları Ukrayna'da bulunan Asya'daki diğer ülkelerle görüşmeler var. (28.02.2022)
U3	BMI Yönetmeliğinin yayınlanmasıyla Ukrayna'dan kaçan kişilerin giriş ve ikamet düzenlemeleri yapıldı. Buna göre, 24.02.2022'den 23.05.2022'ye kadar geriye dönük olarak oturma izni gerekliliğinden muaf olacaklardır. Avrupa Birliği üyesi ülkeler sığınmacıların kabul edilmesi konusunda daha önce hiç bu kadar anlaşamadılar. Rusya'nın Ukrayna'ya karşı yürüttüğü saldırganlık Savaşının ardından, tüm AB ülkeleri bu saldırıdan Kaçanlara sınırlarını açıyor. (03.03.2022)
U4	Bugünlerde Polonya'daki Ukraynalı mülteciler için "PESEL" sihirli kelime. "PESEL", Polonya Sosyal Sigorta Numarasının kısaltmasıdır. Polonya hükümeti, komşu Ukrayna'dan gelen tüm savaş mültecilerine 180 güne kadar kalma ve işgücü piyasasına, sağlık sistemine ve sosyal hizmetlere erişim sözü verdi. PESEL tüm bunları mümkün kılıyor. Mültecilerin PESEL numarası için başvurabilecekleri en büyük kayıt ofisi, 19 Mart Cumartesi gününden bu yana Varşova'daki Ulusal Stadyum'da bulunuyor. (18.03.2022)
U5	Almanya'ya gelen mültecilerinin sayısı bir kez daha arttı. Federal polis şu ana kadar Ukrayna'dan 80.035 kişinin Rus Saldırganlığından Almanya'ya kaçtığını kaydetti. Salı günü ise bu rakam 64.000 civarındaydı. Bu rakam aslında istatistiklerde belirtilenden çok daha yüksek olabilir. BM'ye göre, iki

	<p>milyondan fazla insan Ukrayna'dan çoğu Polonya'ya olmak üzere batıdaki komşu ülkelere sığındı. Kaç kişinin Almanya'ya gitmiş olduğu ise belli değil. Federal polis şu anda daha fazla kontrol gerçekleştiriyor, ancak AB'nin iç sınırlarında düzenli sınır kontrolleri yok. Bu nedenle, mültecilerin çoğu muhtemelen başlangıçta istatistiklere dahil edilmeyecektir. (09.03.2022)</p>
U6	<p>Ukrayna'da yaşayan ve Polonya'ya gitmek isteyen Afrikalı mülteciler, Polonya sınır muhafızları tarafından sınırdaki kötü muamele ile karşılandı veya geri çevrildi. Güney Afrikalı bir dışişleri bakanlığı yetkilisi, Güney Afrikalı öğrencilerin Ukrayna Polonya sınırında kötü muamele gördüğünü tweetledi. Afrika büyükelçiliklerinin çalışanları, vatandaşlarının Polonya sınır kapılarından Ukrayna'dan ülkeye girişlerini sağlamaya çalışıyor. AB İçişleri ve Göç Komiseri Ylva Johansson, Brüksel'de sınırın Ukrayna'da yaşayan ve kendi ülkelerine seyahat etmek isteyen üçüncü ülkelere gelen kişilere de açık olduğunu açıkça belirtti. "Onlara yardım edilmesi gerekiyor. Ayrıca korunmaya ihtiyacı olanlar da AB'ye iltica başvurusunda bulunabilirler." dedi. (27.02.2022)</p>
U7	<p>Çatışmanın başlamasından bu yana sadece birkaç gün içinde yaklaşık 400.000 kişinin komşu ülkelere gittiği tahmin ediliyor. Brüksel şimdi, perşembe günü kadar erken bir tarihte gelen herkese üç yıla kadar geçici koruma sağlamak istiyor. İçişleri Komiseri Ylva Johansson: "Üye Devletler Komisyondan Geçici Koruma Direktifini etkinleştirmesini istiyor. Bu, milyonlarca insanın yeterli koruma ve haklara sahip olmaları için geldiği belirli bir duruma göre hazırlanmış bir düzenlemedir." (28.02.2022)</p>
U8	<p>Şimdiye kadar, Almanya'da Rusya'nın Ukrayna'daki saldırganlık savaşından kaçan yaklaşık 147.000 kişi kayıt altına alındı. Bu Federal İçişleri Bakanlığı tarafından açıklandı. Bu sayı, şu anda sınırlarda artan kontroller yürüten federal polis tarafından toplandı. Pazar günü 135.000, cumartesi günü ise yaklaşık 120.000 mülteci kaydedildi. Federal İçişleri Bakanlığı, Almanya'ya giren gerçek mülteci sayısının "çok daha yüksek" olabileceğine bir kez daha dikkat çekti. Sınırlarda sabit bir kontrol olmadığı için kesin sayı tespit edilememektedir. (28.02.2022)</p>
U9	<p>Almanya'nın sağlık sigortası şirketleri, Ukrayna'dan gelen mültecileri kabul etme konusunda yardım sözü verdi. Aok Federal Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Carola Reimann, bu durumda dayanışma içinde olmamız ve savaştan kaçan insanlara bürokratik olmayan bir şekilde yardım etmemiz önemlidir" dedi. (03.03.2022)</p>
U10	<p>Rusya'nın Ukrayna'ya karşı yürüttüğü savaş, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde büyük bir dayanışma dalgasına neden oldu. Savaştan kaçan insanlar açık kollar ve kalplerle karşılanır. Polonya sınır İstasyonu Przemysl'de öncelikle sıcak bir şeyler yiyebilirsiniz. Çek Cumhuriyeti, yardım malzemeleri teslim etmek ve mültecileri almak için özel trenler gönderiyor. Küçük Slovakya bile Ukrayna'dan 200.000'den fazla sınır geçişi kaydetti. Bunlar, 2015 ve 2016'daki</p>

	göç krizi sırasında kendilerini "mülteci karşıtları" olarak adlandıran aynı ülkelerdir. (16.03.2022)
--	--

Ukraynalı mülteciler hakkında yapılan haberlerin ana içerikleri incelendiği zaman bu mülteci grubunun haber metinlerinde “mağdur” ve “koruma sağlanması gereken kişiler” olarak ele alınmıştır. Bu anlamda Ukraynalı mültecilerin geçişleri için birçok ülke kolaylaştırıcı uygulamalar ortaya koymuşlardır. Bazı devletler, Ukraynalı mültecilerin birçok haktan faydalanabilmeleri için yasal düzenlemeler ve kararlar aldıkları görülmektedir. Böylece Ukraynalı mülteciler Avrupa’da birçok yerde sağlık, sosyal güvenlik ve iş bulma gibi temel bazı haklardan yararlanabileceklerdir. Ayrıca Avrupa dışında İsrail gibi bazı ülkelerin birçok mülteciyi kabul edeceği bilgisi verilmiştir. Haber metinlerinde Ukrayna’dan gelen herkese aynı muamelelerde bulunmadığı, ayrımcı ve ırkçı hadiselerin de yaşandığı görülmüştür. Özellikle Ukrayna kökenli olmayan bazı insanların sınırlarda ayrıştırıcı ve ötekileştirici tavırlar ile karşılaştıkları haber metinlerinde gözlemlenmektedir. Aynı zamanda daha önceki dönemlerde göçmen karşıtı söylemler geliştiren ve adil göçmen dağılımına karşı çıkan bazı devletlerin tüm Avrupa Birliği devletleri ile bu sefer farklı bir tavır gösterdikleri ve Ukraynalı mülteciler için sayı kısıtlaması koymadan açık kapı politikaları yürüttükleri belirtilmiştir. Haberlerin genelinde Ukraynalı mülteciler hakkında olumlu bir yaklaşımın bulunduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada Avrupa’ya yaklaşık iki yıl arayla iki farklı profildeki mülteci grubunun yapmış olduğu göçün Alman dijital medyasına yansımış olan 20 farklı haber incelenmiştir. Van Dijk’in eleştirel söylem analizi ile basındaki baskın söylemlerin (dolaylı olarak), toplumsal olarak paylaşılan bilgi, tutumlar ve özellikle somut modellerin üretilmesindeki etkilerini incelediğimiz çalışmada belirtilen tarih aralığında mültecilerle ilgili gelişmeleri haberleştiren ve bu haberleri internet üzerinden okuyucularına ulaştıran kuruluşlar, resmi-özel veya taraflı-tarafsız olarak herhangi sınıflandırmadan geçirilmeden incelenmiştir. İncelenen basın organları, birbirinden farklı yapı ve dünya görüşlerine sahip öğeleri içermektedir. Bu şekilde bir teknik takip edilmesinin başlıca nedeni Alman yazılı basınına tüm renkleri ile gözlemlene yapmaya çalışmaktır. Haber içerikleri incelendiği zaman, daha yapıcı bir yazı üslubuna sahip olan basın kuruluşlarının varlığı da görülmekle birlikte ayrıştırıcı metinlerin varlığı azımsanmayacak bir seviyede olduğu görülmektedir. Haberlerin başlıkları incelendiğinde genellikle başlığın dikkat çekici olarak, temsil edilen göçmen gruplarına okuyucunun dikkati çekilerek okunmasının sağlanmaya çalışıldığı

görülmektedir. Suriyeli mülteciler için haber başlıkları daha olumsuz bir yaklaşım şekliyle sunulurken, Ukraynalı mültecilerin mağduriyetleri ve devletlerin açık kapı uygulamaları ile korumaları ön plana çıkmıştır. Bu açıdan başlıklarda Suriyeli ve Ukraynalı mülteciler için çoğunlukla birbirinden farklı haber dili kullanılmıştır. Örneğin, Suriyelilerle ilgili yapılan haber başlıklarına bakıldığında, "Gözlerini felakete aç.", "Avrupa'nın savaşı" gibi okuyucuların metne ilk baktıklarında olumsuz bir izlenim bırakabilecek çarpıcı başlıkların kullanıldığı görülmüyor. Öte yandan, Ukraynalı mültecilerle ilgili yapılan haber başlıkları, "Ukrayna'da Savaş: Mülteciler tıbbi koruma almalı." ve "Ukraynalılar Polonya'da açık kollarla karşılandı." gibi genellikle daha ılımlı başlıklar içermekte olduğu görülmektedir. Şu örneklerde görüldüğü üzere haber dilinin okuyucuların algılarına olan etkileri küçümsenmemelidir. Haber spotlarına ve haberlerin ana sunumlarına bakıldığında da başlıklarda iki gruba gösterilen farklı yaklaşımın devam ettiğini ve detaylandırıldığını görmekteyiz. Suriyeli mülteciler için yapılmış olan haberlerde çoğunlukla Avrupa Birliği sınırlarına girmemeleri için alınan veya alınmaya çalışılan sert önlemlerin, Türkiye'nin mevcut durumdaki sorumluluğunun ve Avrupa'nın mültecileri istememesi ön plan çıkarılmıştır. Suriyeli mülteciler için insani kavramların kullanımı az miktarda olup haber üslupları genellikle olumsuzdur. Yaklaşık iki yıl sonra aynı tarihlerde göç etmeye çalışan Ukraynalı mülteciler için yapılan haberlerde de mültecilerin kabulü için daha önce "mülteci karşıtı" olarak karşı çıkmış olan devletlerin tavır değişiklikleri, diğer mültecilere karşı yapılmış olan ayrımcı tavırlar ve Ukraynalı mülteciler için sunulan birtakım hakların ön plana çıkarıldığı görülmüştür. Ayrıca bu haberlerin yazı dilleri çoğunlukla olumlu ve yapıcıdır. Tüm bu haber içerikleri incelendiği zaman iki mülteci grubu arasında Suriyeli mültecilerin çoğunlukla ötekileştirici ve ayrıştırıcı söylemlere maruz kaldıkları görülebilmektedir.

Araştırma verileri, medyanın göçmen gruplarını nasıl temsil ettiğini vurgulamaktadır. Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemi de bu temsillerin sosyal algı üzerindeki etkisini anlamamıza yardımcı olmaktadır, bu da medyanın gücünü ve göçmenlerin toplumdaki yerini şekillendirmedeki rolünü göstermektedir. Göçmenlerin algılanışı ve sunuluş biçimleri, medyanın dilinin ve vurgusunun toplumsal bakış açısını nasıl etkilediğini göstermektedir. Öte yandan, sonuçlar, göçmen grupları arasındaki farklı temsilleri ve bu temsillerin sosyal algıya olası etkilerini açıkça göstermektedir.

Günümüzde medyanın kamuoyunun algı ve fikirlerini etkilediği ve değişiminde etkili olduğu herkesin kabul ettiği bir olgudur. Medya, okurların belli olay ve olgulara nasıl tepki vereceklerini etkilemektedir. Bu anlamda incelenen haberlerin Alman kamuoyunda Suriyeli ve Ukraynalı mültecilere olan tepkilerine etki ettiği düşünülebilir. Bu durum olumsuz yargı ve söylemlerin ön planda bulunduğu Suriyelilerle ilgili haberin Suriyelilerin sosyal hayata uyum sağlayabilmelerine ve Alman toplumunun kendilerini kabullenmelerine negatif etki edebileceği varsayımı yapılabilir. Aynı zamanda Ukraynalı mülteciler hakkında yapılan yapıcı ve kucaklayıcı

söylemlerin Alman toplumunun durumu kabullenmeleri ve sosyal adaptasyonun kolaylaşması açısından pozitif bir sonuca sebep olacağı düşünülebilir.

Sonuç olarak iki grup hakkında yapılan haber metinleri incelendiği zaman Suriyeli mültecilerin açık bir şekilde ötekileştirildiği göze çarpmaktadır. Ukraynalı mültecilerin Suriyeli mültecilere göre hoş karşılanmalarının birçok farklı sebebi olabilir. Bu konuda başlıca etkenler arasında din, kültür, coğrafi konum, etnik kökenler, eğitim yapıları, sosyal yapılar ve dünya görüşleri sayılabilir. Ukraynalı mültecilerin çoğunluk ile Suriyeli mültecilerin aksine Hristiyan olmaları, coğrafi olarak Avrupalı sayılmaları, kültür yapıları, yeme-içmeleri, dış görünüşleri vs. birçok sebepten dolayı Avrupalıların kendilerine yakın hissetmelerini sağlamaktadır. Tüm bu sebeplerden ve medyanın bu özellikleri haberlerde de ön plana çıkarmasından dolayı bu iki gruba farklı yaklaşım sergilenebilmektedir. Bu durum temel insan hakları açısından oldukça sakıncalıdır çünkü tüm uluslararası insan hakları metinlerinde insanların ırk, dil, din vb. sebeplerden ayrıma uğratılmayacağı açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu açıdan insanların eşit ve adil bir muamele ile karşılaşmaları elzemdir. Ancak bu şekilde daha adil toplumlar inşa edilebilecektir.

Bu ve benzeri durumlar için sayılabilecek öneriler şu şekildedir:

1. Medyadaki temsillerin insanların üzerindeki büyük etkileri düşünüldüğünde belli bir sayıda olan ulusal ve uluslararası medya insanları istedikleri tarafa yönlendirebilir. Bu sebepten dolayı özellikle insan hak ve hürriyetlerini ön planda tutan sivil toplum kuruluşları öncülüğünde sosyal medya üzerinden çeşitli haber ve bilgilendirme kanalları oluşturulmalıdır.
2. Devletler ve uluslararası insan hakları örgütleri tarafından geleneksel ve sosyal medya araçları üzerinden nefret ve ötekileştirici söylemler ile mücadele için denetim mekanizmaları kurulmalıdır.
3. Medya kanalları üzerinden farklı mülteci gruplarını ayrıştırıcı söylemler değil, birleştirici ve sosyal entegrasyonu kolaylaştırıcı bakış açılı haberler üretilmelidir.
4. Birleşmiş Milletler öncülüğünde uluslararası kuruluşların devletler ile “mültecilik” olgusunun ortaya çıkmasına neden olan sebepleri ortadan kaldırmaya çalışılmalı ve mevcut olan mültecilerin güvenli olan ülkelere dengeli olarak dağıtımları sağlanmalıdır.
5. Uygun şartlar sağlandığı zaman uluslararası toplum tarafından mültecilerin ülkeleri tekrardan yaşanabilir hale getirilmesi için çalışılmalı ve mültecilerin geri dönüş programları insani değerlere göre yapılmalıdır.
6. Medyanın, özellikle son yıllarda dijital ve sosyal medyanın insanların algı ve tepkilerine olan etkileri düşünüldüğünde temel insan haklarının dünya üzerinde yaygınlaştırılmasında ve kanıksanmasında ya da tam aksi yönde büyük role sahip olduğu şüphe edilmeyecek bir

gerçektir. Bu anlamda medyanın temel insani değerleri daha fazla ön plana çıkarması ve çözüm odaklı yayınlar yapması tüm insanlığın yararına olacaktır.

Kaynakça

Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Journal of International Social Research*, 5(20).

Ayhan, B., Livberber, T. ve Baloğlu, E. (2018). Dijital medyada göçmen sunumu. 7. *Uluslararası Çin'den Adriyatik'e Sosyal Bilimler Kongresi, Bakü*, 188-201.

Bauman, Z. (2019). *Sosyolojik düşünmek.*, A. Yılmaz (Çev.), İstanbul: Ayrıntı yayınları. Erişim Tarihi: (23.11.2023). <https://ipfs-library.net/ipns/k51qzi5uqu5dilpz7m5l1k9sq15alyfmh27f352l3nz99j2e7urb77adivvumd/zygmut-bauman-tim-may-sosyolojik-dusunmek.pdf>

Bozbeyoğlu, E. (2015). Mülteciler ve insan hakları. *Moment Dergi*, 2 (1), 60-80.

Çelik, R. & Nezir Köse, N. (2021). Türkiye-Yunanistan sınırındaki mülteci krizinin söylem analizi bağlamında değerlendirilmesi: Hürriyet ve Kathimerini örneği. *İnsan ve toplum bilimleri araştırmaları dergisi*, 10 (4), 3435- 3455.

Ekici, S., ve Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. *Birey ve toplum sosyal bilimler dergisi*, 5(1), 9-22.

Ergüven, N. S., Özturanlı, B. (2013). Uluslararası mülteci hukuku ve Türkiye. *Ankara üniversitesi hukuk fakültesi dergisi*, 62 (4): 1007-1062.

Göker, G., ve Keskin, S. (2015). Haber medyası ve mülteciler: Suriyeli mültecilerin Türk yazılı basınındaki temsili. *İletişim kuram ve araştırma dergisi*, (41).

Gölcü, A., ve Dağlı, A. N. (2017). Haber söyleminde 'Öteki'yi aramak: Suriyeli mülteciler örneği. *Akdeniz üniversitesi iletişim fakültesi dergisi*, (28), 11-38.

Günay, İ. E. (2022). Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi Bağlamında Azerbaycan ve Ermenistan Arasındaki Savaşa İlişkin Le Monde ve Le Figaro'da Kullanılan Haber Başlık ve Girişlerinin Analizi. *Aksaray İletişim Dergisi*, 4(1), 46-65.

Güner, N.Ö. (2016). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin mültecilerin haklarının korunmasındaki rolü. *Göç araştırmaları dergisi*, (4), 212-241.

Haksever, O., (2017). "Haber merkezlerinin en önemli sorunları". *TRT akademi*, 2 (3), 262-275.

Kasap, F., Dolunay, A., ve İnci, Ö. (2019). Yazılı basında mülteci haberleri üzerine ihtiyaçlı bir inceleme: The Guardian ve Hürriyet örneği/a basında çıkan mülteci haberleri üzerine karşılaştırmalı araştırma: The Guardian ve Hürriyet örneği. *Tarih kültür sanat araştırmaları dergisi*, 8 (1), 378-391.

Kocabaş ve Özdemir, 2018 Artepe Zirvesi 2018 Göç Mültecilik ve İnsanlık Konferansı Kitapçığı Erişim Tarihi: (15.03.2022). https://www.researchgate.net/publication/330113313_TURKIYE'DEKI_SURIYELI_SIGINMACILARI_N_BASIN-YAYIN_FAALIYETI_HARMAL_GAZETESI_ORNEGITAM_METIN

Kolukırık, S. (2009). Mülteci ve sığınmacı olgusunun medyadaki görünümü: Medya politikası üzerine bir değerlendirme. *Gaziantep üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 8(1), 1-20.

Kubbealtı. (2022). Erişim Tarihi: (13.03.2022). <http://lugatim.com/>

Küçükşen, K. (2017). Suriyeli Sığınmacı Kadınlarda Sosyal Dışlanma Algısı Üzerine Nitel Bir Çalışma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 2399-2413.

Nişanyan. (2022). Erişim Tarihi: (13.03.2022). <https://www.nisanyansozluk.com/>

Sayın, Y., Usanmaz, A., ve Aslangiri, F. (2016). Uluslararası göç olgusu ve yol açtığı etkiler: Suriye göçü örneği. *Sosyal ve ekonomik araştırmalar dergisi*, 18(31), 1.

Şah, U. (2020). Eleştirel strateji analizi: temel stratejiler. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 7, 210-231.

TDK. (2022). Erişim Tarihi: (13.03.2022). <https://sozluk.gov.tr/>

Topgül, S. (2016). Sosyal dışlanma ve göç: Mülteci işçiler örneği. *Sosyoloji dergisi*, (34), 269-289.

Ünlüer, A. (2016). Ana akım medyada haberler: Televizyon ve gazetelerin haber seçimleri üzerine karşılaştırmalı bir analiz. *Selçuk iletişim*, 9 (2), 138-158.

Ünsal, A. (2019). Uluslararası göç kavramı ve uluslararası göçün ülke ekonomileri üzerinde muhtemel etkileri. *Selçuk üniversitesi sosyal ve teknik araştırmalar dergisi*, (18), 50-61.

Van Dijk, T. A. (1993). Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse & Society*, 4(2), 249–283.

Yılmaz, A. (2014). Uluslararası göç: çeşitleri, nedenleri ve etkileri. *Electronic Turkish studies*, 9(2).

Ekler

Ukraynalı Mülteciler ile İlgili Haberler

U1- <https://www.nationalgeographic.de/geschichte-und-kultur/2022/03/migranten-in-der-ukraine-diskriminierung-an-der-grenze> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U2- <https://www.rnd.de/politik/migranten-aus-ukraine-annalena-baerbock-werden-alle-aufnehmen-OR3PLPHJ2H73PTEKDW6OGXHYI.html> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U3- https://www.focus.de/politik/ausland/ukraine-krise/analyse-von-ulrich-reitz-zum-ersten-mal-erleben-wir-wie-europaeische-fluechtlingspolitik-funktionieren-kann_id_61806021.html Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U3- <https://www.proasyl.de/news/ratsbeschluss-schneller-schutz-fuer-fluechtlinge-aus-der-ukraine/> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U4- <https://www.dw.com/de/ukrainer-in-polen-offene-arme-zugang-zu-sozialsystem/a-61188220> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U5- <https://www.tagesschau.de/inland/gefluechtete-ukraine-deutschland-101.html> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U6- <https://www.dw.com/de/eu-will-unbegrenzt-ukraine-fl%C3%BCchtlinge-aufnehmen/a-60937897> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U7- <https://www.tagesspiegel.de/politik/korrektur-der-migrationspolitik-von-2015-fuer-polen-ist-der-kurs-nur-konsequent/28115050.html> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U7- <https://de.euronews.com/my-europe/2022/02/28/eu-bereitet-sich-auf-massenansturm-ukrainischer-fluechtlinge-vor> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U8- <https://www.zeit.de/politik/ausland/2022-03/ukraine-fluechtlinge-deutschland-polen-who> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U9- <https://www.spiegel.de/panorama/interview-mit-migrationsforscherin-wird-putins-angriffskrieg-die-europaeische-asympolitik-dauerhaft-veraendern-a-99b7cc0e-a427-4117-b42b-2d803145605a> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U9- <https://www.aerztezeitung.de/Politik/Krieg-in-der-Ukraine-Fluechtlinge-sollen-medizinische-Absicherung-erhalten-427258.html> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

U10- <https://www.n-tv.de/politik/Ostliche-Fluechtlingsverweigerer-werden-Helfer-article23198879.html> Erişim Tarihi: (25.03.2022)

Suriyeli Mülteciler ile İlgili Haberler

S1- <https://www.merkur.de/politik/fluechtlinge-tuerkei-griechenland-syrien-erdogan-merkel-videos- asyl-eu-grenze-news-merz-zr-13566876.html> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S2- <https://www.zeit.de/politik/ausland/2020-03/grenze-griechenland-tuerkei-fluechtlinge-konflikt-migration> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S3- <https://www.ipg-journal.de/regionen/europa/artikel/offenen- auges-in-die-katastrophe-4123/> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S4- <https://www.sueddeutsche.de/politik/merkel-flucht-deutschland-2020-2015-1.4837901> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S5- <https://www.augsburger-allgemeine.de/politik/Hintergrund-Was-sich-seit-der-Fluechtlingskrise-2015-geaendert-hat-id56954026.html> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S6- <https://www.cicero.de/aussenpolitik/exklusiv-insa-umfrage-abweisung-fluechtlinge-griechenland-eu-tuerkei> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S7- <https://www.tagesspiegel.de/politik/tuerkei-laesst-syrer-zur-eu-grenze-reisen-griechische-polizei-setzt-pfefferspray-gegen-fluechtlinge-ein/25592528.html> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S8- <https://www.sueddeutsche.de/politik/griechenland-tuerkei-fluechlinge-kommentar-1.4827758?reduced=true> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S9- <https://www.deutschlandfunk.de/fluechtlinge-an-griechisch-tuerkischer-grenze-europa-hat-100.html> Erişim Tarihi: (28.03.2022)

S10- https://www.focus.de/politik/ausland/krise-an-den-eu-grenzen-wir-tragen-verantwortung-fuer-das-fluechtlingsdrama-und-muessen-die-konsequenzen-tragen_id_11727729.html Erişim Tarihi: (28.03.2022)